

**HİTİT ÜNİVERSİTESİ MESLEK YÜKSEKOKULLARINDAKİ PROGRAMLAR
ARASINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ FARKINDALIK DÜZEYİNİN İNCELENMESİ**

***INVESTIGATION OF OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY AWARENESS LEVEL
BETWEEN PROGRAMS IN HİTİT UNIVERSITY VOCATIONAL SCHOOL***

Dr. Öğr. Üyesi Şenol YAVUZ

Hitit Üniversitesi, Osmancık Meslek Yüksekokulu, senolyavuz@hitit.edu.tr,

Çorum/Türkiye

0000-0001-6261-9296

Öğr. Gör. A.Eray BÜLTER

Hitit Üniversitesi, Osmancık Meslek Yüksekokulu, ahmeteraybulter@hitit.edu.tr,

Çorum/Türkiye

0000-0002-6073-0668

Prof.Dr. Dursun Ali Köse

Hitit Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Kimya Bölümü, dalikose@hitit.edu.tr,

Çorum/Türkiye

0000-0003-4767-6799

ÖZET

Hitit Üniversitesi, Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksekokulu, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu ve Teknik Bilimler MYO Kargı Yerleşkesinde bulunan ön lisans öğrencilerine İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık düzeyi inceleme çalışması yapıldı. Öğrencilere yirmi sorudan oluşan bir anket çalışması yapılmıştır. Çalışma sonucunda “Cronbach Alpha (α) değeri 0,877 olarak hesaplanmış, bu da araştırmanın güvenilir olduğunu göstermektedir. Çalışmaya göre erkeklerin kadınlara göre iş sağlığı ve güvenliği farkındalıklarının yüksek olduğu görüldü. Bölümlere göre ise Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü ile Tasarım Bölümü öğrencilerinin farkındalığı yüksektir. İş kazası ve meslek hastalıklarını minimuma indirmenin, sektörde üretimin devamı ve çalışanların güvenliğini sağlamanın yolu İSG Bilincine ve İSG Kültürüne sahip bireyler yetiştirmektir. Bu sonuçlar, öğrencilerin İSG farkındalık düzeyini arttıracak eğitim, konferans ve etkinliklerinin sürdürülmesi ile İş Sağlığı ve Güvenliği mevzuat ve uygulamalarını daha iyi öğrenmelerini sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ön lisans Bölümleri, İSG Farkındalığı, İş Sağlığı ve Güvenliği

ABSTRACT

Hitit University, Osmancik Omer Derindere Vocational School, Vocational School of Technical Sciences and Vocational School of Technical Sciences Vocational School of Vocational Education and Health Awareness level study was conducted to associate degree students. A questionnaire consisting of twenty questions was applied to the students. at the end of the study, “Cronbach Alpha (α) value was calculated as 0.877, which indicates that the research is reliable. according to the study, it was observed that men's occupational health and safety awareness was higher than women. according to departments, students of Department of Property Protection and Security and Fashion Design Department have high awareness. The way of minimizing work accidents and occupational diseases, continuation of production in the sector and ensuring the safety of employees is to train individuals with OHS Consciousness and OHS Culture. These results will enable students to improve their OHS awareness level and continue their education, conferences and activities and learn about Occupational Health and Safety legislation and practices better.

Keywords: Pregraduate Departments, OHS Awareness, Occupational Health and Safety

1. GİRİŞ

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 30 Haziran 2012’de yürürlüğe girerek özel sektörde meydana gelmiş olan ve gelme ihtimali olan iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı çalışan, işveren ve sahadaki tüm paydaşların daha güvenli bir çalışma ortamını sağlamaya yönelik kabul edilmiştir. Kanunun kabul edilmesi ile iş kazası ve meslek hastalıklarının kayıt dışılığı azalmaya başlamıştır. İş kazası ve meslek hastalıklarının bildiriminin artması ile geçen süreçte iş kazası kazalarında artış görülmüştür. İş kazalarındaki artış görülmesinin esas sebebi, işverenlerin İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile yükümlülüklerini öğrenmesi ve yerine getirmesidir.

6331 sayılı yasa göre işverenler, çalışma ortamında bulunan çalışanların sağlık ve güvenlikle alakalı tedbirlerin ve mesleki risklerin değerlendirilip önlem alınması, temel iş güvenliği eğitimlerinin verilmesi ve iş sağlığı ve güvenliği ile alakalı bütün tedbirlerin alınmasından sorumludur. Çalışanlar ise, iş sağlığı ve güvenliği ile alakalı alınan tedbirlere uymak, eğitimlere katılmak, verilen kişisel koruyucuları kullanmak, diğer çalışanların ve işletmenin güvenliğini tehlikeye atmamak, ciddi ve yakın tehlikeye kalacaklarının farkına vardıklarında işverene veya çalışan temsilcisine bildirmek ile yükümlüdür. (“İşveren ile Çalışanların Görev, Yetki ve Yükümlülükleri Hakkındaki Yönetmelik”)

İş Sağlığı ve Güvenliği, üretim sürecinde veya saha alanında işten kaynaklı çeşitli sebeplerden dolayı çalışanların sağlığını olumsuz yönde etkileyecek koşulların ortadan kaldırılması için planlanan sistemli ve bilimsel çalışmaların bütünüdür(Uysal vd. 2016).

“Dünya Sağlık Örgütü(WHO)” ve “Uluslararası Çalışma Örgütü(ILO)” ne göre İş sağlığı ve Güvenliği; çalışanların bedensel, sosyal ve sağlık yönünden tam bir iyilik halinin sağlanması, iş kazası ve meslek hastalığına sebep olacak risk etmenlerinin tespit edilip bertaraf edilmesi, çalışanlara uygun bir iş ortamının sağlanması ve üretimin aksamadan devam edilmesidir.(Şimşek ve Öge, 2011)

İş kazaları ve meslek hastalıklarının sayısı geçen süreler içerisinde artmaktadır. Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verilerine 2016 yılı itibari ile iş kazası sayısı 286.068 rakamına ulaşmıştır. Her geçen süre içerisinde bu rakamlarda artış görülmektedir (Gür, 2020).

Tablo 1: 2013-2016 yılları arasında Türkiye’de meydana gelen iş kazası ve ölüm istatistikleri

	2013	2014	2015	2016
Toplam İş Kazası	191.389	221.366	241.567	286.068
Toplam Ölüm Sayısı	1.360	1.626	1.252	1.405

Kaynak: *SGK Kaza İstatistikleri, 2016

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’n kabul edilmesi tek başına yeterli değildir. İşverenlerin, çalışanların ve tüm paydaşların 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğini Kanunu yasal yükümlülük görmeyip bir yaşam biçimi olarak algılamalı ve hayatının her aşamasında uygulamalıdır. Bu bakımdan iş sağlığı ve güvenliğinin ön lisans ve lisans da ders olarak müfredata konulması öğrenciler üzerinde olumlu etkiler bırakır. Bu etkide Günlük yaşamda ve iş hayatında farkındalık oluşmasına neden olur. Farkındalık, anlık düşüncelerinizi, duygularınızı, bedeninizde duyumsadıklarınızı yargılamadan incelemektir. Yargısız olma tecrübelerimizi iyi, kötü, berbat, muhteşem gibi sıfatlarla yorumlayamamaktır(Kağıtçıbaşı, 2010: 122) Farkındalık düzeyleri öğrencilerin bölümlerine, yaşlarına ve ilgilerine göre farklı düzeylerde çıkmaktadır. Farkındalık düzeyinin oluşumunda üniversitelere büyük görev düşmektedir. Bu görevler; (Topgül ve Alan.; 2017).

- ✓ Ön lisans ve lisansta İş Sağlığı ve Güvenliği bölümlerini açarak alanında uzman İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı yetiştirmek,
- ✓ Tehlikeli hareket ve tehlikeli durumlardan kaynaklı İş kazası ve meslek hastalıklarının araştırılabilmesini sağlamak,
- ✓ İş Sağlığı ve Güvenliği alanında akademik çalışmaların yapılmasını teşvik ederek alanında uzman kişilerin yetişmesini sağlamak,
- ✓ Tezli ve tezsiz lisansüstü programlar açmak.

Tüm paydaşlarda farkındalık düzeyinin artması ile iş sağlığı ve güvenliği kültürü oluşmaktadır. Kültürün oluşması iş sağlığı ve güvenliği ilkelerinin bir yaşam biçimi haline gelmesini sağlar(Aytaç, 2011).

2. YÖNTEM

Bu anket çalışması Hitit Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksekokulu ve Kargı Yerleşkesi'ndeki Büro Yönetimi ve Asistanlığı, Harita ve Kadastro, Moda Tasarımı, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik, Tapu ve Kadastro, Tıbbi Hizmetler ve Teknikerliği ve Yönetim ve Organizasyon bölümlerindeki birinci sınıf öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın amacı birinci sınıf öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği farkındalık düzeyine sahip olup olmadığının gözlemlenmesidir.

Tablo 2: Anket Soruları

SORULAR

1. Türkiye'de Ulusal İSG Kültürünün oluşması için devlet tarafından koyulan hedefler hakkındaki bilgi düzeyiniz nedir?
2. Kişisel koruyucu donanımların (KKD) kullanılması iş kazalarını önlemedeki etkinlik düzeyi nedir?
3. ILO(Uluslararası Çalışma Örgütü), WHO(Dünya Sağlık Örgütü) hakkında ne kadar bilginiz var?
4. İş Sağlığı ve Güvenliği kanun ve mevzuatlarından ne kadar haberdarsınız?
5. 6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun içeriği hakkında ne kadar bilginiz var?
6. İş Kazaları ve meslek hastalıklarının meydana getirdiği görünen ve görünmeyen sonuçlardan ne kadar haberdarsınız?
7. İş Sağlığı ve Güvenliğinin oluşumunda İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün etkinlik düzeyi sizce ne kadardır?
8. İş Sağlığı ve Güvenliği işaret ve levhaları hakkında bilgi düzeyiniz nedir? İSG de olumlu etkisi ne kadardır?
9. Çalışanların işe başlamadan önce ve belli sürelerde aldığı Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminin, iş kazası ve meslek hastalığının önlenmesinde etkinlik rolü nedir?
10. İş Sağlığı ve Güvenliğine verilen önem ile işin verimliliği ve kalitesindeki artış oranı ne kadar birbirine bağlıdır?
11. Türkiye' de özel sektörde çalışanların İş sağlığı ve Güvenliği bilgi birikim düzeylerinin seviyesi hakkındaki düşünceniz nedir?
12. "Tehlike" ve "Risk" kavramlarının birbirine bağlılık oranı sizce nedir?
13. Risk Değerlendirme Raporu ve Acil Eylem Planı hakkında bilgi düzeyiniz nedir?
14. Kampüs ve dersliklerde bulunan İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarı işaret ve levhaları hakkındaki bilginiz nedir?
15. İş Sağlığı ve Güvenliği programı mezunlarının çalışırken kullandığı baretin rengi hakkında bilginiz ne kadardır?
16. OHSAS 18001:2007 İş Sağlığı ve Güvenliği Standardı hakkında ne kadar bilgiye sahipsiniz?
17. Acil Durumlar(Yangın, Sabotaj, Deprem, vb) olması halinde yapılması gerekenlerin neler olduğu hakkında ne kadar bilgi sahibisiniz?
18. İşyerleri, yapılan işin esasına göre Az Tehlikeli, Tehlikeli ve Çok tehlikeli olarak üçe ayrılmasında alınan kriterlerin ne olduğu konusundaki bilgi düzeyiniz nedir?
19. İş Kazalarında Dünya da ve Avrupa da sıralamada kaçınıcı olduğumuz hakkında bilginiz hangi düzeydedir?
20. Kimyasal maddelerin ambalajlarının üzerinde bulunan Malzeme Güvenlik Formunun(MSDS) içerisinde ne tür bilgiler bulunması gerektiği hususunda ne kadar bilgiye sahipsiniz?

Bu araştırma çalışması, Hitit Üniversitesi'nin Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksekokulu ve Kargı Yerleşkesi'nde bulunan yedi farklı bölümdeki öğrencilere yirmi sorudan oluşan bir anket yapılmıştır. Öğrencilerin İş Sağlığı ve Güvenliği farkındalık düzeylerini analiz etmek üzere yirmi adet "Likert Tipi" sorular sorularak verilen "Hiç, Zayıf, Orta, İyi, Çok İyi" cevaplar ile farkındalık düzeyleri ölçülmüştür. "IBM SPSS Statistics 22.0" programı ile verilen cevaplar analiz edilerek "Cronbach Alpha (α)" değeri hesaplanmış ve güvenilirlik analizi yapılmıştır. Analiz ankete katılan öğrencilerin farkındalık düzeyi kontrol edilmiştir.

Tablo 3: Anket Sorularının Değerlendirme Aralığı

Değerlendirme	Puanlama
Hiç	1,00-1,79
Zayıf	1,80-2,59
Orta	2,60-3,39
İyi	3,40-4,19
Çok İyi	4,20-5,00

Çalışma sonucunda elde edilen "Cronbach Alpha (α)" değeri 0,877 olarak hesaplanmış ve araştırmanın güvenilirlik düzeyi 'İyi' olarak bulunmuştur. Tablo 4 'de verilen "Cronbach's Alpha" değerleri dikkate alındığında öğrencilerin ankete verdiği cevaplar birbiriyle tutarlı ve anlaşılardır. Öğrenciler anketi doğru şekilde anlamıştır.

3. BULGULAR

Tablo 4: İstatistik Skalası

Ortalama	Varyans	Standart Sapma	Soru Sayısı
56,425	144,406	12,0169	20

Anketin istatistiksel verilerinde her bir soru için verilen cevapların ortalama değeri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 5: Tanımlayıcı İstatistikler

		Ortalama	Standart Sapma	N
1.Soru	Türkiye'de Ulusal İSG Kültürünün oluşması için devlet tarafından koyulan hedefler hakkındaki bilgi düzeyiniz nedir?	2,387	1,0479	287
2.Soru	Kişisel koruyucu donanımların (KKD) kullanılması iş kazalarını önlemedeki etkinlik düzeyi nedir?	3,139	1,1319	287
3.Soru	ILO(Uluslararası Çalışma Örgütü), WHO(Dünya Sağlık Örgütü) hakkında ne kadar bilginiz var?	2,470	1,0436	287
4.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliği kanun ve mevzuatlarından ne kadar haberdarsınız?	2,467	1,0300	287
5.Soru	6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun içeriği hakkında ne kadar bilginiz var?	2,056	1,1268	287

6.Soru	İş Kazaları ve meslek hastalıklarının meydana getirdiği görünen ve görünmeyen sonuçlardan ne kadar haberdarsınız?	3,108	1,0236	287
7.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliğinin oluşumunda İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün etkinlik düzeyi sizce ne kadardır?	2,930	1,0784	287
8.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliği işaret ve levhaları hakkında bilgi düzeyiniz nedir? İSG de olumlu etkisi ne kadardır?	2,990	1,0919	287
9.Soru	Çalışanların işe başlamadan önce ve belli sürelerde aldığı Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminin, iş kazası ve meslek hastalığının önlenmesinde etkinlik rolü nedir?	3,498	1,0272	287
10.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliğine verilen önem ile işin verimliliği ve kalitesindeki artış oranı ne kadar birbirine bağlıdır?	3,495	1,1121	287
11.Soru	Türkiye’ de özel sektörde çalışanların İş sağlığı ve Güvenliği bilgi birikim düzeylerinin seviyesi hakkındaki düşünceniz nedir?	2,711	,9982	287
12.Soru	“Tehlike” ve “Risk” kavramlarının birbirine bağlılık oranı sizce nedir?	3,554	,9733	287
13.Soru	Risk Değerlendirme Raporu ve Acil Eylem Planı hakkında bilgi düzeyiniz nedir?	2,519	1,0962	287
14.Soru	Kampüs ve dersliklerde bulunan İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarı işaret ve levhaları hakkındaki bilginiz nedir?	2,686	1,0441	287
15.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliği programı mezunlarının çalışırken kullandığı baretin rengi hakkında bilginiz ne kadardır?	3,185	1,3782	287
16.Soru	OHSAS 18001:2007 İş Sağlığı ve Güvenliği Standardı hakkında ne kadar bilgiye sahipsiniz?	1,857	1,0630	287
17.Soru	Acil Durumlar(Yangın, Sabotaj, Deprem, vb) olması halinde yapılması gerekenlerin neler olduğu hakkında ne kadar bilgi sahibisiniz?	3,387	1,0513	287
18.Soru	İşyerleri, yapılan işin esasına göre Az Tehlikeli, Tehlikeli ve Çok tehlikeli olarak üçe ayrılmasında alınan kriterlerin ne olduğu konusundaki bilgi düzeyiniz nedir?	3,045	1,1319	287
19.Soru	İş Kazalarında Dünya da ve Avrupa da sıralamada kaçınıcı olduğumuz hakkında bilginiz hangi düzeydedir?	2,460	1,2562	287
20.Soru	Kimyasal maddelerin ambalajlarının üzerinde bulunan Malzeme Güvenlik Formunun(MSDS) içerisinde ne tür bilgiler bulunması gerektiği hususunda ne kadar bilgiye sahipsiniz?	2,481	1,1791	287

Öğrenciler tarafından sorulara verilen cevaplar genel olarak incelenip, ortalama düzeyi en düşük çıkan iki soruya bakıldığında; 16.Soru: OHSAS 18001:2007 İş Sağlığı ve Güvenliği Standardı hakkında ne kadar bilgiye sahipsiniz? Sorusuna verilen cevapların ortalaması 1.857 ile “Zayıf” olarak en düşük çıkmıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin OHSAS hakkında bilgisi yoktur. 4.Soru: İş Sağlığı ve Güvenliği kanun ve mevzuatlarından ne kadar haberdarsınız? Sorusuna verilen

cevapların ortalaması 2.056 ile “Zayıf” düzeyinde çıkmıştır. Sonuca göre öğrencilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı bilgi düzeyi zayıf olduğu görülmektedir. Ortalama düzeyi en yüksek çıkan iki soru incelendiğinde; 9.Soru: Çalışanların işe başlamadan önce ve belli sürelerde aldığı Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminin, iş kazası ve meslek hastalığının önlenmesinde etkinlik rolü nedir? Sorusuna verilen cevapların ortalaması 3.498 ile “İyi” olarak en yüksek çıkmıştır. Bu ortalama değerine göre öğrenciler Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerine önem verildiği sürece iş kazası ve meslek hastalıklarının önüne geçilebileceğini düşünmektedirler. 10.Soru: İş Sağlığı ve Güvenliğine verilen önem ile işin verimliliği ve kalitesindeki artış oranı ne kadar birbirine bağlıdır? Sorusuna verilen cevapların ortalaması 3.495 ile “İyi” olarak en yüksek çıkan ikinci sonuçtur. Bu sonuca öğrenciler, İş Sağlığı ve Güvenliğine önem verildiği sürece üretimin verimliliği ve kalitesinin artacağını düşünmektedir.

Tablo 6: Anket Sorularının İstatiksel verileri

		Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1.Soru	Türkiye’de Ulusal İSG Kültürünün oluşması için devlet tarafından koyulan hedefler hakkındaki bilgi düzeyiniz nedir?	54,038	131,568	0,488	0,342	0,871
2.Soru	Kişisel koruyucu donanımların (KKD) kullanılması iş kazalarını önlemedeki etkinlik düzeyi nedir?	53,286	132,079	0,425	0,263	0,873
3.Soru	ILO(Uluslararası Çalışma Örgütü), WHO(Dünya Sağlık Örgütü) hakkında ne kadar bilginiz var?	53,955	132,645	0,444	0,281	0,872
4.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliği kanun ve mevzuatlarından ne kadar haberdarsınız?	53,958	128,900	0,618	0,472	0,867
5.Soru	6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun içeriği hakkında ne kadar bilginiz var?	54,369	128,346	0,579	0,476	0,868
6.Soru	İş Kazaları ve meslek hastalıklarının meydana getirdiği görünen ve görünmeyen sonuçlardan ne kadar haberdarsınız?	53,317	132,441	0,463	0,256	0,872
7.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliğinin oluşumunda İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün etkinlik düzeyi sizce ne kadardır?	53,495	130,391	0,522	0,363	0,870
8.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliği işaret ve levhaları hakkında bilgi düzeyiniz nedir? İSG de olumlu etkisi ne kadardır?	53,436	128,422	0,598	0,397	0,867
9.Soru	Çalışanların işe başlamadan önce ve belli sürelerde aldığı Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminin, iş kazası ve meslek hastalığının önlenmesinde etkinlik rolü nedir?	52,927	134,334	0,379	0,406	0,874

10.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliğine verilen önem ile işin verimliliği ve kalitesindeki artış oranı ne kadar birbirine bağlıdır?	52,930	134,072	0,353	0,405	0,875
11.Soru	Türkiye’ de özel sektörde çalışanların İş sağlığı ve Güvenliği bilgi birikim düzeylerinin seviyesi hakkındaki düşünceniz nedir?	53,714	134,198	0,398	0,227	0,874
12.Soru	“Tehlike” ve “Risk” kavramlarının birbirine bağlılık oranı sizce nedir?	52,871	136,050	0,326	0,222	0,876
13.Soru	Risk Değerlendirme Raporu ve Acil Eylem Planı hakkında bilgi düzeyiniz nedir?	53,906	127,624	0,629	0,494	0,866
14.Soru	Kampüs ve dersliklerde bulunan İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarı işaret ve levhaları hakkındaki bilginiz nedir?	53,739	130,809	0,524	0,406	0,870
15.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliği programı mezunlarının çalışırken kullandığı baretin rengi hakkında bilginiz ne kadardır?	53,240	132,064	0,330	0,234	0,878
16.Soru	OHSAS 18001:2007 İş Sağlığı ve Güvenliği Standardı hakkında ne kadar bilgiye sahipsiniz?	54,568	132,127	0,456	0,446	0,872
17.Soru	Acil Durumlar(Yangın, Sabotaj, Deprem, vb) olması halinde yapılması gerekenlerin neler olduğu hakkında ne kadar bilgi sahibisiniz?	53,038	133,526	0,402	0,287	0,874
18.Soru	İşyerleri, yapılan işin esasına göre Az Tehlikeli, Tehlikeli ve Çok tehlikeli olarak üçe ayrılmasında alınan kriterlerin ne olduğu konusundaki bilgi düzeyiniz nedir?	53,380	127,880	0,596	0,402	0,867
19.Soru	İş Kazalarında Dünya da ve Avrupa da sıralamada kaçınıcı olduğumuz hakkında bilginiz hangi düzeydedir?	53,965	128,964	0,486	0,322	0,871
20.Soru	Kimyasal maddelerin ambalajlarının üzerinde bulunan Malzeme Güvenlik Formunun(MSDS) içerisinde ne tür bilgiler bulunması gerektiği hususunda ne kadar bilgiye sahipsiniz?	53,944	126,983	0,603	0,502	0,867

12.Soru: “Tehlike” ve “Risk” kavramlarının birbirine bağlılık oranı sizce nedir? ve 15.Soru: İş Sağlığı ve Güvenliği programı mezunlarının çalışırken kullandığı baretin rengi hakkında bilginiz ne kadardır? Sorularının “Cronbach Alpha (α)” değeri sırasıyla 0.876 ve 0.878 çıkarak anketin genel değeri olan 0.877 değerine yakın çıkmıştır. Bu sonuca göre bu iki soruya verilen güvenilirlik düzeyi iyi çıkmıştır.

3.1. Cinsiyete Göre Sonuçların Analizi

Tablo 7: Erkek ve Kadınların Anket Sorularının Ortalama İstatiksel verileri

		Kadın	Kadınların Ortalamadan Farkı	Erkek	Erkeklerin Ortalamadan Farkı

1.soru	Türkiye’de Ulusal İSG Kültürünün oluşması için devlet tarafından koyulan hedefler hakkındaki bilgi düzeyiniz nedir?	2,25	-5,7%	2,54	6,4%
2.Soru	Kişisel koruyucu donanımların (KKD) kullanılması iş kazalarını önlemedeki etkinlik düzeyi nedir?	2,91	-7,3%	3,4	8,3%
3.Soru	ILO(Uluslararası Çalışma Örgütü), WHO(Dünya Sağlık Örgütü) hakkında ne kadar bilginiz var?	2,44	-1,2%	2,5	1,2%
4.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliği kanun ve mevzuatlarından ne kadar haberdarsınız?	2,33	-5,5%	2,63	6,6%
5.Soru	6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun içeriği hakkında ne kadar bilginiz var?	1,99	-3,2%	2,13	3,6%
6.Soru	İş Kazaları ve meslek hastalıklarının meydana getirdiği görünen ve görünmeyen sonuçlardan ne kadar haberdarsınız?	3,04	-2,2%	3,19	2,6%
7.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliğinin oluşumunda İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün etkinlik düzeyi sizce ne kadardır?	2,78	-5,1%	3,1	5,8%
8.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliği işaret ve levhaları hakkında bilgi düzeyiniz nedir? İSG de olumlu etkisi ne kadardır?	2,76	-7,7%	3,25	8,7%
9.Soru	Çalışanların işe başlamadan önce ve belli sürelerde aldığı Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminin, iş kazası ve meslek hastalığının önlenmesinde etkinlik rolü nedir?	3,42	-2,2%	3,59	2,6%
10.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliğine verilen önem ile işin verimliliği ve kalitesindeki artış oranı ne kadar birbirine bağlıdır?	3,44	-1,6%	3,56	1,9%
11.Soru	Türkiye’ de özel sektörde çalışanların İş sağlığı ve Güvenliği bilgi birikim düzeylerinin seviyesi hakkındaki düşünceniz nedir?	2,63	-3,0%	2,8	3,3%
12.Soru	“Tehlike” ve “Risk” kavramlarının birbirine bağlılık oranı sizce nedir?	3,52	-1,0%	3,59	1,0%
13.Soru	Risk Değerlendirme Raporu ve Acil Eylem Planı hakkında bilgi düzeyiniz nedir?	2,44	-3,1%	2,61	3,6%
14.Soru	Kampüs ve dersliklerde bulunan İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarı işaret ve levhaları hakkındaki bilginiz nedir?	2,67	-0,6%	2,7	0,5%
15.Soru	İş Sağlığı ve Güvenliği programı mezunlarının çalışırken kullandığı baretin rengi hakkında bilginiz ne kadardır?	3,04	-4,5%	3,35	5,2%
16.Soru	OHSAS 18001:2007 İş Sağlığı ve Güvenliği Standardı hakkında ne kadar bilgiye sahipsiniz?	1,75	-5,8%	1,99	7,2%
17.Soru	Acil Durumlar(Yangın, Sabotaj, Deprem, vb) olması halinde yapılması gerekenlerin neler olduğu hakkında ne kadar bilgi sahibisiniz?	3,36	-0,8%	3,42	1,0%
18.Soru	İşyerleri, yapılan işin esasına göre Az Tehlikeli, Tehlikeli ve Çok tehlikeli olarak üçe ayrılmasında alınan kriterlerin ne olduğu konusundaki bilgi düzeyiniz nedir?	2,97	-2,5%	3,13	2,8%
19.Soru	İş Kazalarında Dünya da ve Avrupa da sıralamada kaçınıcı olduğumuz hakkında bilginiz hangi düzeydedir?	2,32	-5,7%	2,62	6,5%

20.Soru	Kimyasal maddelerin ambalajlarının üzerinde bulunan Malzeme Güvenlik Formunun(MSDS) içerisinde ne tür bilgiler bulunması gerektiği hususunda ne kadar bilgiye sahipsiniz?	2,42	-2,5%	2,54	2,4%
---------	---	------	-------	------	------

Cinsiyete göre kıyaslama yapıldığında erkeklerin ve kadınların verdiği cevapların ortalamaları birbirine yakındır. 12.Soru: “Tehlike” ve “Risk” kavramlarının birbirine bağlılık oranı sizce nedir? sorusuna verilen cevaplar, kadınlarda ve erkeklerde ortalama değer en yüksek çıkmıştır. Kadınlarda $\bar{x}$ = 3.52, erkeklerde $\bar{x}$ = 3.59 olması erkek ve kadınların tehlike ve risk kavramlarının birbirine çok yakın olduğunu düşündüklerini göstermektedir. 16.Soru: OHSAS 18001:2007 İş Sağlığı ve Güvenliği Standardı hakkında ne kadar bilgiye sahipsiniz? Sorusuna verilen cevapların ortalaması kadınlarda ve erkeklerde en düşük çıkmıştır. Kadınlarda $\bar{x}$ = 1.75, erkeklerde $\bar{x}$ = 1.99 çıkmıştır. Bu veride kadınların ve erkeklerin OHSAS 18001 hakkındaki bilgi düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir. Sorulara verilen cevapların ortalamasına genel olarak bakıldığında erkeklerin kadınlara göre İş Sağlığı ve Güvenliği farkındalık düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Erkeklerin iş kazalarına ve meslek hastalıklarına daha önem verdiği ve bu konularda daha dikkatli olduğu düşünülebilir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hakkında erkek ve kadınların bilgi düzeyinin düşük olduğu görülmüştür.

3.2. Bölümlere Göre Sonuçların Analizi

Tablo 8: Bölümlere Göre Anket Sorularının Ortalama İstatiksel verileri

	Büro Yönetimi ve Asistanlığı	Harita ve Kadastro	Moda Tasarım	Mülkiyet Koruma ve Güvenlik	Tapu Kadastro	Tıbbi Hizmetler ve Tıbbi Teknikler Bölümü	Yönetim ve Organizasyon
1.Soru	1,91	2,48	2,5	2,7	2	1,9	2,73
2. Soru	2,77	3,12	3,07	3,46	2,75	2,94	3,2
3. Soru	2	2,29	2,5	2,86	2,46	2,23	2,43
4. Soru	2,23	2,38	3,14	2,68	2,21	2,1	2,73
5. Soru	1,5	2,03	2,71	2,56	1,71	1,65	1,7
6. Soru	2,73	3,02	3,57	3,25	2,46	3,21	3,27
7. Soru	2,45	2,84	3	3,26	2,5	2,71	3,17
8. Soru	3,05	2,81	3,14	3,24	2,29	2,75	3,47
9. Soru	3,23	3,48	3,29	3,8	3,21	3,29	3,53
10. Soru	2,82	3,48	3,29	3,92	3,04	3,31	3,57
11. Soru	2,36	2,6	3,07	3,03	2,29	2,46	2,83
12. Soru	3,41	3,59	3,79	3,59	3,25	3,65	3,47
13. Soru	2,23	2,52	3,14	2,62	1,67	2,46	2,93
14. Soru	2,45	2,6	3,29	2,79	2,17	2,62	2,97
15. Soru	3,05	3,05	3	3,36	2,92	2,94	3,77
16. Soru	1,73	1,9	2,71	1,92	1,29	1,62	2,17
17. Soru	3,68	3,19	3,57	3,3	3,21	3,56	3,57
18 Soru	2,73	2,86	3,64	3,43	2,29	2,73	3,4
19. Soru	2	2,19	3,5	2,92	1,71	2,23	2,5
20. Soru	2,59	2,38	3,36	2,51	1,83	2,35	2,87

Bölümlere göre sorulara verilen cevapların ortalama en yüksek değerleri incelendiğinde; 1.Soru: Türkiye’de Ulusal İSG Kültürünün oluşması için devlet tarafından koyulan hedefler hakkındaki bilgi düzeyiniz nedir? sorusuna Yönetim ve Organizasyon Bölümü öğrencilerinin cevabı 2.73 ile “zayıf” düzeyde çıkmıştır. 2.Soru: Kişisel koruyucu donanımların(KKD) kullanılması iş kazalarını önlemedeki etkinlik düzeyi nedir? sorusuna Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.46 ile “iyi” düzeyde çıkmıştır. 3.Soru: ILO(Uluslararası Çalışma Örgütü), WHO(Dünya Sağlık Örgütü) hakkında ne kadar bilginiz var? sorusuna Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü öğrencilerinin cevabı 2.86 ile “orta” düzeyde çıkmıştır. 4.Soru: İş Sağlığı ve Güvenliği kanun ve mevzuatlarından ne kadar haberdarsınız? sorusuna Moda Tasarımı Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.14 ile “orta” düzeyde çıkmıştır. 5.Soru: 6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun içeriği hakkında ne kadar bilginiz var? sorusuna Moda Tasarımı Bölümü öğrencilerinin cevabı 2.71 ile “zayıf” düzeyde çıkmıştır. 6.Soru: İş Kazaları ve meslek hastalıklarının meydana getirdiği görünen ve görünmeyen sonuçlardan ne kadar haberdarsınız? sorusuna Moda Tasarımı Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.57 ile “iyi” düzeyde çıkmıştır. 7.Soru: İş Sağlığı ve Güvenliğinin oluşumunda İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün etkinlik düzeyi sizce ne kadardır? sorusuna Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.26 ile “orta” düzeyde çıkmıştır. 8.Soru: İş Sağlığı ve Güvenliği işaret ve levhaları hakkında bilgi düzeyiniz nedir? İSG de olumlu etkisi ne kadardır? sorusuna Yönetim ve Organizasyon Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.47 ile “iyi” düzeyde çıkmıştır. 9.Soru: Çalışanların işe başlamadan önce ve belli sürelerde aldığı Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminin, iş kazası ve meslek hastalığının önlenmesinde etkinlik rolü nedir? sorusuna Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.8 ile “iyi” düzeyde çıkmıştır. 10.Soru: İş Sağlığı ve Güvenliğine verilen önem ile işin verimliliği ve kalitesindeki artış oranı ne kadar birbirine bağlıdır? sorusuna Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.92 ile “iyi” düzeyde çıkmıştır. 11.Soru: Türkiye’ de özel sektörde çalışanların İş sağlığı ve Güvenliği bilgi birikim düzeylerinin seviyesi hakkındaki düşünceniz nedir? sorusuna Moda Tasarımı Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.07 ile “orta” düzeyde çıkmıştır. 12.Soru: “Tehlike” ve “Risk” kavramlarının birbirine bağlılık oranı sizce nedir? sorusuna Moda Tasarımı Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.79 ile “iyi” düzeyde çıkmıştır. 13.Soru: “Tehlike” ve “Risk” kavramlarının birbirine bağlılık oranı sizce nedir? sorusuna Moda Tasarımı Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.14 ile “orta” düzeyde çıkmıştır. 14.Soru: Kampüs ve dersliklerde bulunan İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarı işaret ve levhaları hakkındaki bilginiz nedir? sorusuna Moda Tasarımı Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.29 ile “orta” düzeyde çıkmıştır. 15.Soru: İş Sağlığı ve Güvenliği programı mezunlarının çalışırken kullandığı baretin rengi hakkında bilginiz ne kadardır? sorusuna Yönetim ve Organizasyon Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.77 ile “iyi” düzeyde çıkmıştır. 16.Soru: OHSAS 18001:2007 İş Sağlığı ve Güvenliği Standardı hakkında ne kadar bilgiye sahipsiniz? sorusuna Moda Tasarımı Bölümü öğrencilerinin cevabı 2.71 ile “orta” düzeyde çıkmıştır. 17.Soru: Acil Durumlar(Yangın, Sabotaj, Deprem, vb) olması halinde yapılması gerekenlerin neler olduğu hakkında ne kadar bilgi sahibisiniz? sorusuna Büro Yönetimi ve Asistanlığı Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.68 ile “iyi” düzeyde çıkmıştır. 18.Soru: İşyerleri, yapılan işin esasına göre Az Tehlikeli, Tehlikeli ve Çok tehlikeli olarak üçe ayrılmasında alınan kriterlerin ne olduğu konusundaki bilgi düzeyiniz nedir? sorusuna Moda Tasarımı Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.64 ile “iyi” düzeyde çıkmıştır. 19.Soru: İş Kazalarında Dünya da ve Avrupa da sıralamada kaçınıcı olduğumuz hakkında bilginiz hangi düzeydedir? sorusuna Moda Tasarımı Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.5 ile “iyi” düzeyde çıkmıştır. 20.Soru: Kimyasal maddelerin ambalajlarının üzerinde bulunan Malzeme Güvenlik Formunun(MSDS) içerisinde ne tür bilgiler bulunması gerektiği hususunda ne kadar bilgiye sahipsiniz? sorusuna Moda Tasarımı Bölümü öğrencilerinin cevabı 3.36 ile “orta” düzeyde

çıkmiştir. Bu sonuçlara göre Moda Tasarımı ile Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık düzeylerin yüksek olduğu, Tapu Kadastro ile Tıbbi Hizmetler ve Tıbbi Teknikler Bölümü öğrencilerinin ise düşük olduğu görüldü.

3.3. Sınıfa, Yaşa ve Okula Göre Dağılım

Anketi katılan 287 öğrencinin yaşa göre dağılımını incelediğimizde; en çok katılan yaş grubu 101 kişi ile 19 yaş grubu ve 81 kişi ile 20 yaş grubudur. Sonrasında 67 kişi ile 18 yaş grubu çoğunluktadır.

Tablo 9: Öğrencilerin Yaş Dağılımı

Öğrencilerin Yaşları	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
17	6	2,1	2,1	2,1
18	67	23,3	23,3	25,4
19	101	35,2	35,2	60,6
20	81	28,2	28,2	88,9
21	9	3,1	3,1	92,0
22	6	2,1	2,1	94,1
23	6	2,1	2,1	96,2
24	5	1,7	1,7	97,9
25	2	,7	,7	98,6
26	3	1,0	1,0	99,7
34	1	,3	,3	100,0
Total	287	100,0	100,0	

Sınıfa göre dağılımını incelediğimizde 287 kişinin büyük çoğunluğu birinci sınıftır(279 kişi). İkinci sınıf öğrencileri ankete katılmak istememişlerdir.

Tablo 10: Öğrencilerin Sınıf Dağılımı

Öğrencilerin Sınıf Dağılımı	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1	279	97,2	97,2	97,2
2	8	2,8	2,8	100,0
Total	287	100,0	100,0	

Anketi cevaplayan öğrencilerin okullara göre dağılımına baktığımızda; Osmancık Ömer Derindere MYO öğrencilerinin çoğunlukta olduğu görülmüştür. Bu sırayı Teknik Bilimler MYO öğrencileri takip etmiştir.

Tablo 11: Öğrencilerin Meslek Yüksek Okullarına Göre Dağılımı

Öğrencilerin Meslek Yüksek Okullarına Göre Dağılımı	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Osmancık Ömer Derindere MYO	172	59,9	59,9	59,9
Teknik Bilimler Kargı Yerleşkesi	49	17,1	17,1	77,0
Teknik Bilimler MYO	66	23,0	23,0	100,0
Total	287	100,0	100,0	

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Yapılan anket çalışmasına göre; öğrenciler iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmenin yolunun çalışmaya başlamadan önce Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerin verilmesiyle mümkün olduğunu düşünüyorlar. İş Sağlığı ve Güvenliğinde farkındalığın oluşmasında önemli birer kavram olan “Tehlike” ve “Risk” sözcüklerinin birbiriyle ilişkili olduğuna inanıyorlar. OHSAS 18001:2007 ve İş Sağlığı ve Güvenliğinin yasal dayanağı olan 6331 sayılı kanun hakkında bildi düzeyleri zayıf çıkmıştır. Diğer soruların ortalaması zayıf ile orta arasında çıkması, öğrencilerde İSG farkındalık düzeyinin zayıf olduğunu göstermiştir.

Anket sonuçlarına göre İSG Farkındalık düzeyi erkeklerde kızlara göre daha yüksek çıkmıştır. Erkekler kızlara göre İSG kuralları ve mevzuatı ile ilgili daha fazla bilgiye sahiptir. Bölümlere göre incelendiğinde; Moda Tasarımı ile Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık düzeylerin yüksek olduğu, Tapu Kadastro ile Tıbbi Hizmetler ve Tıbbi Teknikler Bölümü öğrencilerinin ise İSG Farkındalığının düşük olduğu tespit edilmiştir.

İş Sağlığı ve Güvenliği kavram ve kuramlarının öğrencilere aktarılması, 6331 sayılı İSG Kanunun öğrenciler tarafından öğrenilmesi, İSG Konulu panel ve eğitimlerin planlanması ve uygulanması ile farkındalık düzeyi yükseltilebilir. Topluma ve sektöre bilinçli bireylerin yetişmesi ancak öğrencilerin yeterli bilgi birikimi kazanmasıyla mevcuttur.

KAYNAKÇA

Aytaç, S., (2011), “İş Kazalarını Önlemede Güvenlik Kültürünün Önemi”, Türkmatal Sendikasının Ekim 2011 ve Kasım 2011 Sayılı Dergisi,

“İşveren ile Çalışanların Görev, Yetki ve Yükümlülükleri Hakkındaki Yönetmelik”, 30/06/2012 tarih ve 28339 sayılı resmi gazete.

Kağıtçıbaşı, Ç.; (2010). “Günümüzde İnsan ve İnsanlar”, İstanbul: Evrim Yayınları.

SGK, (2016), Yıllık Kaza İstatistikleri. (Erişim)http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/sgk_istatistik_yilliklari 12.01.2019

Şimşek, M.Ş.; Öge, S., (2011). “İnsan Kaynakları Yönetimi”, Eğitim Kitabevi, Konya

Gür, B , Sezik, Y . (2020). Mermer Fabrikalarında Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Çalışma Koşullarının Belirlenmesi: Çorum İl Örneği. OHS ACADEMY , 3 (1) , 47-52

Topgöl, S; Alan, Ç.; (2017) “Öğrencilerin İş Güvenliği ve İş Güvenliği Eğitimi Algısının Değerlendirilmesi”. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.22, S.2, s.587-598.

Uysal, Ş; Karabat, S.; Savaş, Y., (2016) “İnsan Kaynakları Yönetiminde İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı; Bağcılık İşletmelerinde İşçilerin Karşılaştıkları Risk ve Kazaların Değerlendirilmesi”. Eurasian Academy of Sciences Eurasian Business & Economic Journal, p 62-79(1)

Yavuz, Ş., Bülter, A.E., Köse, D.A. (2018). “Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksek Okulu’nda İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün İncelenmesi”. International Journal of Labour Life and Social Policy, 1 (2), 24-36.

Çakan, M., Yavuz, Ş. (2020). Üniversitelerdeki İş Sağlığı ve Güvenliği Konusundaki Risk Faktörlerinin Önem Derecelerine Göre Sıralanması: Hitit Üniversitesi Örneği. Elçin YAZICI

(Ed.), Eğitim Araştırmaları-2 içinde (s. 1-24). (2. Baskı). Ankara: İKSAD Uluslararası Yayınevi
2020